ประโยค ๑ - ๒
แปล มคธเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๒

แปล โดยพยัญชนะ

๑. สาวตฺถีวาสิโน หิ เทฺว กุลปุตฺตา สหายกา วิหารํ คนฺตฺวา สตฺถุ ธมฺมเทสนํ สุตฺวา กาเม ปหาย สตฺถุ สาสเน อุรํ ทตฺวา ปพฺพชิตฺวา ปญฺจ วสฺสานิ อาจริยุปชฺฌายานํ สนฺติเก วสิตฺวา สตฺถารํ อุปสงฺกมิตฺวา สาสเน ธุรํ ปุจฺฉิตฺวา วิปสฺสนาธุรญฺจ คนฺถธุรญฺจ วิตฺถารโต สุตฺวา, เอโก ตาว “อหํ ภนฺเต มหลฺลกกาเล ปพฺพชิโต น สกฺขิสฺสามิ คนฺถธุรํ ปูเรตุ, วิปสฺสนาธุรํ ปน ปูเรสฺสามีติ ยาว อรหตฺตา วิปสฺสนํ กถาเปตฺวา ฆเฏนฺโต วายมนฺโต สห ปฏิสมฺภิทาหิ อรหตฺตํ ปาปุณิ ฯ อิตโร ปน “อหํ คนฺถธุรํ ปูเรสฺสามีติ อนุกฺกเมน เตปิฏกํ พุทฺธวจนํ อุคฺคณฺหิตฺวา คตคตฏฺฐาเน ธมฺมํ กเถติ, สรภญฺญํ ภณติ ปญฺจนฺนํ ภิกฺขุสตานํ ธมฺมํ วาเจนฺโต วิจรติ, อฏฺฐารสนฺนํ มหาคณานํ อาจริโย อโหสิ ฯ ภิกฺขู สตฺถุ สนฺติเก กมฺมฏฺฐานํ คเหตฺวา อิตรสฺส เถรสฺส วสนฏฺฐานํ คนฺตฺวา ตสฺโสวาเท ฐตฺวา อรหตฺตํ ปตฺวา เถรํ วนฺทิตฺวา “สตฺถารํ ทฏฺฐุกามมฺหาติ วทนฺติ ฯ เถโร “คจฺฉถ อาวุโส, มม วจเนน สตฺถารํ วนฺทิตฺวา อสีติมหาเถเร วนฺทถ, สหายกตฺเถร์ปิ เม ‘อมฺหากํ อาจริโย ตุมฺเห วนฺทตีติ วเทถาติ เปเสสิ ฯ เต วิหารํ คนฺตฺวา สตฺถารญฺเจว อสีติมหาเถเร จ วนฺทิตฺวา คนฺถิกตฺเถรสฺส สนฺติกํ คนฺตฺวา “ภนฺเต อมฺหากํ อาจริโย ตุมฺเห วนฺทตีติ วทนฺติ ฯ อิตเรน จ ‘โก นาเมโสติ วุตฺเต “ตุมฺหากํ สหายกภิกฺขุ ภนฺเตติ วทนฺติ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. เอวํ เถเร ปุนปฺปุนํ สาสนํ ปหิณนฺเต, โส ภิกฺขุ โถกํ กาลํ สหิตฺวา อปรภาเค สหิตุํ อสกฺโกนฺโต, “อมฺหากํ อาจริโย ตุมฺเห วนฺทตีติ วุตฺเต, “โก เอโสติ วตฺวา, “ตุมฺหากํ สหายกภิกฺขุ ภนฺเตติ วุตฺเต, “กึ ปน ตุมฺเหหิ ตสฺส สนฺติเก อุคฺคหิตํ: กึ ทีฆนิกายาทีสุ อญฺญตโร นิกาโย, กึ ตีสุ ปิฏเกสุ เอกํ ปิฏกนฺติ วตฺวา, “จตุปฺปทิกมฺปิ คาถํ น ชานาติ, ปัสฺสูลํ คเหตฺวา ปพฺพชิตกาเลเยว อรญฺญํ ปวิฏฺโฐ, พหู วต อนฺเตวาสิเก ลภิ, ตสฺส อาคตกาเล มยา ปญฺหํ ปุจฺฉิตุํ วฏฺฏตีติ จินฺเตสิ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ๑ - ๒

แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ดังจะกล่าวโดยพิสดาร อ.กุลบุตร ท. สอง ผู้อยู่ในพระนครชื่อว่าสาวัตถีโดยปกติ เป็นสหายกัน เป็น ไปแล้ว สู่วิหาร ฟังแล้ว ซึ่งพระธรรมเทศนาของพระศาสดา ละแล้ว ซึ่งกาม ท. บวชถวายแล้ว ซึ่งอก ในพระศาสนาของพระศาสดา อยู่แล้ว ในสำนัก ของพระอาจารย์และพระอุปัชฌาย์ ท. สิ้นปี ท. ห้า เข้าไปเฝ้าแล้ว ซึ่งพระศาสดา ทูลถามแล้ว ซึ่งธุระ ในพระศาสนาฟังแล้ว ซึ่งวิปัสสนาธุระด้วย ซึ่งคันถธุระด้วย โดยพิสดาร อ.ภิกษุ รูปหนึ่งกราบทูลแล้ว ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อ.ข้าพระองค์ เป็นผู้บวชแล้ว เป็นในกาลแห่งตนเป็นคนแก่ จักไม่อาจ เพื่ออันยังคันถธุระให้เต็ม แต่ว่า อ.ข้าพระองค์ ยังวิปัสสนาธุระ จักให้เต็ม ดังนี้ ก่อน ยังพระศาสดา ให้ตรัสบอกแล้ว ซึ่งวิปัสสนา เพียงไร แต่ความเป็นแห่งพระอรหันต์ พากเพียรอยู่พยายามอยู่ บรรลุแล้ว ซึ่งความเป็นแห่งพระอรหันต์ กับ ด้วยปฏิสัมภิทา ท. ฯ ส่วนว่า อ.ภิกษุ นอกนี้ คิดแล้ว ว่า อ.เรา ยังคันถธุระ จักให้เต็ม ดังนี้ เรียนแล้ว ซึ่งพระพุทธพจน์ คือ ซึ่งหมวดแห่งปิฎกสาม โดยลำดับ ย่อมกล่าว ซึ่งธรรม ย่อมสวด สวดด้วยเสียง ในที่แห่งตนทั้งไปแล้วทั้งไปแล้ว ย่อมเที่ยวบอกอยู่ ซึ่งธรรม แก่ร้อยแห่งภิกษุ ท. ห้า เป็นอาจารย์ ของคณะใหญ่ ท. สิบแปด ได้เป็นแล้ว ฯ อ.ภิกษุ ท. เรียนแล้ว ซึ่งพระกัมมัฏฐาน ในสำนัก ของพระศาสดาไปแล้ว สู่ที่เป็นที่อยู่ แห่งพระเถระ นอกนี้ ตั้งอยู่แล้ว ในโอวาท ของพระเถระนั้น บรรลุแล้ว ซึ่งความเป็นแห่งพระอรหันต์ ไหว้แล้ว ซึ่งพระเถระ ย่อมกล่าวว่า อ.กระผม ท. เป็นผู้ใคร่เพื่ออันเห็น ซึ่งพระศาสดา ย่อมเป็น ดังนี้ ฯ อ.พระเถระ ส่งไปแล้ว ด้วยคำ ว่า ดูก่อนท่านผู้มีอายุ อ.ท่าน ท. จงไป อ.ท่าน ท. ถวายบังคมแล้ว ซึ่งพระศาสดา จงไหว้ ซึ่งพระเถระผู้ใหญ่แปดสิบ ท. ตามคำ

ของเรา อ.ท่าน ท. จงกล่าวว่า อ.อาจารย์ ของกระผม ท. ย่อมไหว้ ซึ่งท่าน ดังนี้ แม้กะพระเถระผู้เป็นสหาย ของเรา ดังนี้ ฯ อ.ภิกษุ ท. เหล่านั้น ไปแล้ว สู่วิหาร ถวายบังคมแล้ว ซึ่งพระศาสดาด้วยนั่นเทียว ไหว้แล้ว ซึ่งพระเถระผู้ใหญ่ แปดสิบ ท. ด้วย ไปแล้ว สู่สำนัก ของพระเถระผู้เรียนซึ่งคัมภีร์ ย่อมกล่าวว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ.อาจารย์ ของกระผม ท. ย่อมไหว้ ซึ่งท่าน ดังนี้ ฯ ก็ ครั้นเมื่อคำ ว่า อ.อาจารย์ ของท่าน ท. นั่น ชื่อว่าเป็นใคร ย่อมเป็น ดังนี้ อันพระเถระผู้เรียนซึ่งคัมภีร์ นอกนี้ กล่าวแล้ว อ.ภิกษุ ท. เหล่านั้น ย่อมกล่าวว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ.อาจารย์ ของกระผม ท. นั่น เป็นภิกษุผู้เป็นสหาย ของท่าน ย่อมเป็น ดังนี้ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. เมื่อพระเถระส่งข่าวเยี่ยมอย่างนี้เรื่อยๆ อยู่ ภิกษุนั้นอดทนอยู่ได้ สิ้นกาลเล็กน้อย ภายหลังไม่สามารถจะอดทนอยู่ได้ เมื่อพวกอาคันตุกภิกษุ เรียนว่าท่านอาจารย์ของพวกกระผมนมัสการใต้เท้า ดังนี้แล้วจึงกล่าวว่า อาจารย์ ของพวกท่านนั่นเป็นใคร ฯ เมื่ออาคันตุกภิกษุทั้งหลายเรียนว่าเป็นภิกษุผู้เป็น สหายของใต้เท้า ขอรับ จึงกล่าวว่า ก็อะไรเล่าที่พวกท่านเรียนในสำนักของ ภิกษุนั้น บรรดานิกายมีทีฆนิกายเป็นต้นนิกายใดนิกายหนึ่งหรือ หรือว่า บรรดา ปิฎก ๓ ปิฎกหนึ่งหรือที่พวกท่านได้เรียนแล้วดังนี้แล้ว คิดว่า สหายของเรา ย่อมไม่รู้จักคาถาแม้ประกอบด้วย ๔ บท ถือบังสุกุลเข้าป่าตั้งแต่ในคราวบวช แล้วนั่นเอง ยังได้อันเตวาสิกมากมายหนอ ในกาลที่เธอมา เราควรถามปัญหาดู ฯ

พระราชปริยัติสุธี ปิยาจาโร วัดธรรมามูล จ.ชัยนาท แปล
สนามหลวงแผนกบาลี ตรวจแก้.